

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ
ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ**

Збірник наукових статей

ЛЬВІВ - 2022

УДК 37.041:811
ББК 81.2р.
А 43

*Рекомендовано Вченою радою факультету №5 ІПФПНП ЛьвДУВС
(протокол №6 від 16.11.2022)*

Рецензенти:

Дяк Т.П., доцент кафедри прикладної лінгвістики НУ «Львівська політехніка» кандидат педагогічних наук, доцент

Сидорук І.І., декан факультету №2 ІПФПНП Львівського державного університету внутрішніх справ кандидат юридичних наук

А 43 Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: Збірник наукових статей / Укладач: І.Ю. Сковронська. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 173 с.

До збірника увійшли методичні напрацювання, що стосуються виховання мовної культури як забезпечення лінгвістичної безпеки держави, формування іношомої компетентності правоохоронців України зокрема, та міжкультурної іношомовної компетентності загалом, організації самостійної роботи здобувачів, інноваційних форм та методів навчання мов, психолінгвістичних можливостей людини при вивченні та використанні іноземних мов, здійснення освітнього процесу у сучасних умовах з використанням онлайн-навчання як альтернативної форми традиційного навчання. Закцентовано увагу на викликах та можливостях навчання мов у сучасних умовах, мультикультурному аспекті цієї проблеми.

**УДК 37.041:811
ББК 81.2р.**

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2022

3. Зеліковська О. Методика формування міжкультурної компетентності студентів вищих економічних навчальних закладів [електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/4zelikov.pdf

4. Космеда Т. Теорія міжкультурної комунікації в проекції на особистість Івана Франка [електронний ресурс]. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2007. Вип. 2. С. 126–132. Режим доступу: http://www.lnu.edu.ua/faculty/Philol/www/teoria_praktyka_ukr_mova/vyp_02_2007/20.%20Kosmeda.pdf

5. Малахова Ю. В. Японські лексичні запозичення в контексті міжкультурної комунікації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.13 “Мови народів Азії, Африки, аборигенних народів Америки та Австралії”. Київ, 2007. 20 с.

Галина ГОРУН,
(Львівський державний університет внутрішніх справ)

СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Анотація.

У статті йдеться про те, що в навчальному процесі важливу роль відіграє мотивація, формування якої в студентів має бути одним з основних завдань навчально-виховного процесу. Мотивація визначає продуктивність навчальної діяльності та є її органічною складовою. Доведено, що якісна іношомовна підготовка студентів можлива за умови впровадження сучасних освітніх технологій, таких як: професійно орієнтоване навчання, метод проєктів, технології інтенсивного й дистанційного навчання, інформаційні та телекомунікаційні технології, робота з навчальними та контролюючими комп'ютерними програмами з

іноземних мов, ігрові технології, створення презентацій, тренінгові системи навчання. Значно підвищити результативність заняття можна за умови професійно орієнтованого наповнення змісту дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням». Використання інноваційних підходів до викладання англійської мови та мультимедійних засобів навчання дозволяє студентам підвищити мотивацію до вивчення іноземних мов, забезпечити доступ до нових, альтернативних джерел інформації, розвинути самостійну розумову діяльність, сформувати комунікативні навички, міжкультурну й професійну компетентність.

Ключові слова: *сучасні методи навчання, іноземна мова за професійним спрямуванням, мотивація навчання, інноваційні технології викладання, інформаційні технології.*

MODERN METHODS OF TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES

Abstract.

The article talks about the important role of professional motivation in the educational process, which formation by students of higher education should be one of the main tasks of the educational process.

Motivation determines the productivity of educational activity and is its organic component. It is proved that high-quality foreign language training of students is possible on condition of modern educational technologies introduction, such as: professionally-oriented training, method of projects, intensive and distance teaching technologies, information and telecommunication technologies, work with educational and controlling computer programs in foreign languages, game technologies, creation of presentations, training educational systems. It is possible to significantly increase the effectiveness of the lesson, provided that the content of the subject “Foreign language for Specific Purposes” is professionally oriented.

Using of innovative approaches to teaching English and multimedia teaching

aids allows students to increase motivation to foreign languages studying, to provide access to new, alternative sources of information, to develop independent mental activity, to form communication skills, intercultural and professional competence.

Key words: *modern teaching methods, foreign language for specific purposes, studying motivation, innovative educational technologies, information technologie*

Постановка проблеми. Головною метою навчання іноземних мов за професійним спрямуванням є набуття студентами вмінь і навичок грамотного використання іноземної мови в щоденному, діловому та професійному спілкуванні. На сучасному етапі англійська мова є головним інструментом міжнародного спілкування в академічних та ділових колах.

Аналіз останніх досліджень. Багато українських і зарубіжних фахівців досліджують шляхи впровадження інноваційних освітніх технологій у навчальний процес вищої школи, удосконалення методики викладання іноземних мов. Інтерактивні методи навчання іноземних мов досліджували Т. Мельнікова, О. Пасічник та ін. Зокрема, О. Пасічник розглядала сучасні технології навчання як засіб самореалізації студентів в освітньому середовищі ЗВО на основі вебквест-технології.

Особливу увагу варто приділити науковим розробкам Т. Гончаренко, яка зробила внесок у з'ясування мотивації вивчення іноземної мови як соціальної функції освіти, та Н. Шпакової, яка розкрила у своїх працях питання формування мотивів вивчення іноземної мови й позитивного ставлення до дисципліни в студентів.

Науковці вивчали різні аспекти викладання іноземних мов у немовних ЗВО. Зокрема, О. Дігтяр, Т. Танцура – використання мультимедійних засобів навчання студентів на заняттях з англійської мови в немовних вузах; Н. Білан – комунікативний метод навчання іноземних мов; А. Білоцерковець – новітні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Мета статті – проаналізувати та розкрити зміст сучасних інноваційних

технологій навчання, які сприяють підвищенню мотивації до опанування іноземних мов та, відповідно, розвитку й самореалізації студентів у межах дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням».

Виклад основного матеріалу. Інформаційні технології стають невід'ємним інструментом у сучасному процесі викладання та одним зі складників інноваційного підходу навчання студентів загалом й іноземних мов зокрема [8, с. 163].

Основними завданнями для викладача навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням» є таке: забезпечення належного рівня підготовки студентів з іноземної мови відповідно до вимог державного освітнього стандарту; виховання та розвиток студентів засобами англійської мови за допомогою наукової та організаційно-методичної роботи.

У навчальному процесі вагому роль відіграє мотивація. За визначенням С. Гончаренка, *мотивація* – це «система мотивів, або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки. Одна й та сама діяльність може здійснюватись з різних мотивів. Завдання педагога виховання правильної мотивації» [3, с. 217].

Розрізняють зовнішню та внутрішню мотивації. Внутрішня залежить від внутрішнього середовища (викладач, навчальна група, оточення), зовнішня – зумовлена значущістю інформації про країну, мову якої вивчають, зокрема про її культуру та історію; усвідомленням важливості мови для реалізації потреб. Викладач повинен знати потреби студентів, постійно підтримувати мотивацію навчання на високому рівні.

Існує кілька видів мотивації стосовно іноземної мови. Це може бути широка соціальна мотивація, пов'язана з почуттям громадянського обов'язку перед країною та рідними, з уявленням про навчання як шлях до здійснення свого призначення в житті. Другий різновид зовнішньої мотивації – вузькоособистісна – визначає ставлення до оволодіння іноземною мовою як способу самоствердження, а інколи як шлях до особистого благополуччя, отримання кращої роботи. Для підтримання мотивації викладачу необхідно

чітко бачити можливі джерела мотивації: 1) усвідомлення й прийняття студентами соціальної необхідності вивчення іноземної мови; 2) формування в студентів особистісних потреб вивчення іноземної мови. Мотивація визначає продуктивність навчальної діяльності і є її органічною складовою [9].

За визначенням дослідника В. Маригодова, «інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння та спільного вирішення навчальних завдань» [6, с. 51].

Вибір методів залежить від низки умов: специфіки змісту навчального матеріалу, загальних завдань підготовки майбутніх фахівців, часу, який викладач має для вивчення цієї дисципліни, особливостей складу студентів.

Якісна мовна підготовка студентів неможлива без використання сучасних освітніх технологій. Сучасними технологіями викладання іноземної мови є професійно орієнтоване навчання, метод проєктів, технології інтенсивного й дистанційного навчання, інформаційні та телекомунікаційні технології, робота з навчальними та контролюючими комп'ютерними програмами з іноземних мов, створення презентацій, навчання іноземної мови в комп'ютерному середовищі (форуми, блоги, електронна пошта), тренінгові системи навчання, новітні тестові технології, а саме створення бази матеріалів з іноземної мови для проведення комп'ютерного тестування з метою контролю знань студентів [5, с. 56] тощо.

Вивчення іноземних мов з інтеграцією сучасних інтернет-технологій в освітній процес надає змогу студентам удосконалити свої навички аудіювання та читання; подолати мовний бар'єр завдяки зануренню в мовне середовище; знайомить студентів з онлайн-ресурсами, які пропонують багато цікавої та корисної інформації, за допомогою якої студент вирішує поставлені викладачем завдання; стимулює обговорення тем та дискусій іноземною мовою в позааудиторний час, що в кінцевому підсумку приводить до підвищення мотивації до вивчення іноземної мови як такої й подальших успіхів у професійній діяльності. У зв'язку із швидким зростанням науково-технічної

бази та інформаційних технологій, підвищуються вимоги до викладачів. Використання сучасних інтернет-технологій у навчальному процесі приводить не до заміщення викладачів комп'ютерними системами, а до змін ролі та функцій викладачів, ускладнення викладацької діяльності .

Використання комп'ютерних технологій під час вивчення іноземної мови не лише відкриває студентам доступ до нових джерел інформації, а й підвищує ефективність самостійної роботи (самостійна підготовка мініпроектів за тематикою спілкування та їх презентація), надає нові можливості для творчості. Завдяки цьому студенти можуть засвоювати більше матеріалу, ніж при традиційному навчанні, показувати свої реальні знання.

Зміст і технологія навчання іноземної мови повинні відповідати актуальним інтересам та задовольняти потреби студента, тобто відтворювати оточення, найбільш наближене до реального життя. Для цього викладач іноземної мови має виявляти більший інтерес до спеціальностей студентів, бути обізнаним в основних досягненнях у відповідних галузях. Необхідно постійно підтримувати зв'язок з викладачами спеціальних дисциплін для визначення актуальних питань майбутніх професій студентів [4, с. 51].

Висновки. Упровадження інноваційних підходів до викладання англійської мови з використанням мультимедійних засобів навчання надає змогу студентам підвищити мотивацію до вивчення іноземних мов; отримати доступ до нових, альтернативних джерел інформації; розвинути самостійну розумову діяльність; удосконалити творчу самореалізацію; сформувати комунікативні навички, міжкультурну та професійну компетентність.

Таким чином, зазначені технології допомагають якісно урізноманітнити заняття, зробити його інформативно й дидактично різноманітним та значно підвищити його результативність за умови професійно орієнтованого наповнення змісту дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням».

Методи викладання іноземних мов постійно оновлюються, отже, зростає потреба в їх вивченні. Оскільки однією з найбільш ефективних методик є комунікативна, то перспективи подальших розвідок убачаємо в її дослідженні.

Список використаних джерел:

1. Білан Н. Комунікативний метод навчання іноземних мов студентів немовних ВНЗ. Молодь і ринок. 2012. № 5. С. 149–153.
2. Білоцерковець А. Новітні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ. Дослідження та впровадження в начальний процес сучасних моделей викладання іноземної мови за фахом : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з питань методики викладання іноземної мови (15 травня 2017 р.). Одеса : Одеський нац.університет імені І. І. Мечникова, 2017. С. 21–22.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
4. Гончаренко Т. Є. Мотивація вивчення іноземної мови як соціальна функція освіти. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2010. № 4. С. 47–55.
5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. Київ : Академвидав, 2004. С. 338–339.
6. Маригодов В. К., Слободянюк А. А., Козлакова Г. О. Освітня система як технологічний комплекс. Проблеми освіти: наук.- метод. зб. 2000. № 22. С. 51– 56.
7. Мельнікова Т. Сучасні методи викладання іноземних мов. Лінгвістичні та лінгвокультурологічні аспекти навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 24–25 квітня 2014 р.). Дніпропетровськ, 2014. С. 57–59.
8. Пасічник О. О. Сучасні технології навчання як засіб самореалізації студентів в освітньому середовищі ЗВО. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2019. Вип. 69. С. 162–166.

9. Шпакова Н. Г. Формування мотивів вивчення іноземної мови і позитивного ставлення до предмета у студентів вищих навчальних закладів. Особистість у єдиному освітньому просторі. Конференція 2: Освіта й особистість: нові підходи, сучасна дидактика, інноваційні технології : матеріали V Міжнар. Форуму (07–18 квітня 2014 р., м. Запоріжжя). 2014. Вип. 2 (16). URL: virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp161/shpakova_n.g..pdf (дата звернення: 10.05.2020).

10. Sharhun, T., & Potseluiko, A. (2020). Linguistic and humanitarian competence of future engineers: the philosophical and anthropological aspect. *Human Studies. Series of Pedagogy*, 10/42, 122–134. doi: <https://doi.org/10.24919/24132039.10/42.199852>

Роксолана ЗАПОТІЧНА,

кандидат економічних наук

(Львівський державний університет внутрішніх справ)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У статті розглянуто роль та особливості самостійної роботи здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей як однієї з провідних форм організації процесу навчання іноземних мов у немовному закладі вищої освіти та необхідної професійної складової сучасного фахівця у галузі економіки. Особлива увага приділяється факторам, що підвищують ефективність самостійної роботи як з боку здобувачів вищої освіти, так і з боку науково-педагогічних працівників. У статті наведено зразки завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей, які сприяють формуванню знань, їх закріпленню та систематизації на різних етапах вивчення іноземної мови, а також критерії оцінки самостійної роботи. В основу статті покладено навчально-методичні матеріали, а